

دښاری فښلسۍ فۍ6: ښونا کبیری تا.. نازاد حۍم

نووسینی باسۍک لۍسۍر(ښونا کبیری تا) ئۍجگار پۍویستۍ و هۍر دۍبۍت به ده موچا وۍکی گرز و نا حۍز وۍ بۍتۍ دۍستۍ وۍ؛ بۍنی چرچولۍ چی ښح و شۍکۍ تیی دۍروونی لۍبۍت. جا بۍوانۍ بۍت!! دۍبۍت و ا بۍت، ئۍوۍ تا لۍ ئۍستادا کردۍی ښونا کبیری لۍ هۍرۍم خۍی ناخۍش و یست دۍردۍخات، بۍزۍرۍکۍش پۍیقی ښونا کبیری و ښونا کبیر بوون پۍپۍ لۍ شۍرمنی، بۍزاری و نامورادی لۍدۍ بارۍت؛ کۍسی ښونا کبیر بۍ هیچنۍ کردۍ و گۍندۍ و مشۍخۍر دۍزانرۍت. بۍواتا یۍ کتر، خۍریکۍ بۍمتما نۍیی لۍ هۍرۍمی کوردستان بۍ ښونا کبیر(ئۍکادۍمیان، پۍروۍردۍکاران، نو سۍران، فیلم سازان و هونۍرمۍندان و...) نۍشونما دۍکات و پۍرۍسۍی ښونا کبیریش لۍ شار وۍک شتۍکی گۍر ددار و نازاد دۍبیرۍت. له م ښوانگه یه وه دۍینۍسۍر باسۍک، کۍ دۍرگا لۍسۍر(دژ ښونا کبیری) دۍکات وۍ؛ بۍئۍوۍش قسۍ لۍ پۍویستیدۍ کۍین بۍ جۍرۍکی دی لۍ ښونا کبیر: ئۍوۍش ښونا کبیری تا..

لۍمحا ښتۍدا دۍپرسین: ښونا کبیری تا کۍی؟ کۍسۍکۍ مۍ ښو و واقعۍ سیاسیی و مۍژو ویدۍ مۍوۍ دۍکات، کۍ برینی کۍمۍایۍتی و دۍروونی؛ نا ئومۍدی و ښشینیی بۍهۍناین. بۍ ښونا کبیری تا شکستی نایدیاکانی ناو ئۍو واقعۍ لۍ نشوستی و بۍزاری هزیری زیاتر شتۍکی ئۍوتۍی نۍبۍخشیوۍ. بۍیۍ لۍ ئۍمۍی جۍنجا و بۍسۍروبۍری سیاسیی و کۍمۍایۍ تیماندا پۍویستمان بۍ دۍستۍ بژۍرۍک لۍ ښونا کبیری تا و گۍشۍگیر، نۍک ښونا کبیری شیرین و کۍمۍایۍتی چۍنۍ باز و دۍمبۍخۍندۍ، کۍ دۍرکۍوت چۍن مشۍخۍر و گاۍتۍجا و نمایشکارن.

ئۍوۍی ئۍمۍ لۍرۍدا باسیدۍ کۍین پۍیوۍندی بۍو دیاردۍیوۍ نییۍ لۍ ماوۍی ساۍانی جۍنگی جیهانی و دواتر لۍ ئۍوروپا بۍناوۍ"دژ ښونا کبیری Anti-intellectualism" سۍریهۍدا، کۍ یۍک لۍ تۍزۍکانی ئۍوۍبوو، کۍ چینی ئۍکادۍمی و خوۍندۍواری ئاستبۍرز و نووسۍرۍ لوتبۍرزۍکان لۍ خۍمۍکانی خۍک بۍئاگان.

ښونا کبیری تا، کۍ لۍ کۍمۍگۍی ئۍمۍ قاتوقۍ، کۍسایۍتیۍکی ناوازۍ و دۍگمۍنی هۍیۍ و بۍلۍمۍدواش دۍبۍت وۍک بۍشیکی پۍویست لۍ وتاری ښونا کبیری و هزریمان بیرۍت. تاۍیی ښونا کبیری تا لۍ بندۍتدا ښوانگۍیۍکی تراژیدیۍ بۍ بوونی تاکی کورد.(ئۍم)، کۍ لۍ بۍدادیی، دزی و هۍزاری تۍدۍگات، ئۍو تۍگۍیشتنۍ لۍوسۍرۍوۍ وایلۍدۍکات تا و گۍشۍگیر و تۍهباۍت. ئۍم جۍرۍ ښونا کبیر

باشترین پښتو نديشۍ لږگۍ يا خيښون و نام بووندا هۍ؛ گشت ئو و ش
لږ بډنگۍ ننگۍ و دوور پږنزي خيدا بږجستدکات.

وناکبیری تا، تا وک زقند بووت، ئو جر وناکبیری، ک ل
ه ندي بنډستی مژووييمان تډگات. وناکبیری وا ل س راخی
ژيانم ندييکی ب شکۍ ب ه موان، ب و مږجی ئو ژيان
پلناهاوت بږو و خږگ و ويست و ناوييکان. بام ئايدیاکان،
ک د مکی چاک خ تاندمانيان و ل شکستی زیاتر هيچيان
ب ن ه نايين، بوون ه کاری دروستکردنی ئو ژينگۍ یی وناکبیری
لږجری تا ی خو قاند. وناکبیری تا، ک ب ئ زمون ل مام و
بږيککوتن لږگۍ بزارايی و هست پچاوپچکان، ئاواب ئاسانی
ب گ نډکار و مشخړکاني ناو کايی وناکبیری باو ناخو ت.

ل ناو وناکبیری وناکبیری تا دا س رسختی درختکی پلوپدار
يسک و س مږی لډتک، ک ناخواز ب رامبر ب ژيانک، ک ل
س راخی هيچيی وخسار شاد و دفرن ب. ل د خکی و هادا ب
(ئو) تنهائی و بډنگۍ ننگۍ باشترین ئامراز ب ژيانکردن.
ل ه مانکاتدا، وناکبیری تا گمژ ئاسا نازيت و گومانیشی ل
زرد خن و ئو و ل ز زړ ک م لاي تيۍ د م ب خ نډ
چ ن بازکان ديد خشنو.

مړفی وک وناکبیری تا ب ک م لږگۍ ئ م زړور ت، چونک
استگ و قس ل و و، تاب ی ک مدوو و بږيز، ل ناخ دژوار و
فتار توند. ئ م وناکبیر ل کلک سووت کردن و م رايیکردن
ب ئاگا و ل ن زان، وا تکردن و م رايیکردن ل بيرکردن و ی
(ئو) دا بوونی نیی؛ ئ ب ت ل ت وسل دان و تشيۍ سی ل گوتندا
زړ ل دواي. داخراوی و ک م گوتن کانی وناکبیری تا نيعم تن ب
ئستای ئ م و هاوکاريمانډکن خ مان ل وناکبیر شیرين ب دف
و درژدادن کان بپارزين.

ه روک لایس و ه مامان ب کرد، دروستبوونی وناکبیری تا ل
ک م لږگۍ کوردی تازی ئ م ب ره می نام بوونی ک م لاي تی و
ب شايی قو و کانی نوان ئايدیا و ژيان. ب ی وناکبیری تا ب
س ليق و د دنگ و گومانی ل ش شکان، ل خونی ن و کانی
داها توو د خات و و. ل بږن و ی شکست و پاش کش ل دیدی وناکبیری
تا وړانکړ و نډ بوو ه باي، ل بوون کای د گمژ نډ و ب
ن بوونی وانگۍ ی کی قو و ب ش ش و سياس تکردن.

د کر ت لږ دا ئ و ش بگوترت، بوونی وناکبیری تا پويستیۍ کی
ک م لاي تی ئ مئ ستای ئ م ی. ئ م جر وناکبیر ل نگدان و ی
ت و انينۍ کی شبنانۍ ب بارودخی مرق، ک تيدا بډست
ژينگۍ ی کی ک م لاي تی ناساغ و بهيواو بازار د چږت. ئ م ب و

ما نا يـ دت، دـرکـوتنی وناکبیری کی سوودگـرا و زـربـیـانـی
 گاـتـجا لـ گشت کونوقوژبنـکی شار ئاماژـیـ لـسـر دیمـنی
 خـرئاواوونی وناکبیری، کـ دیمـنـکی نادـگیر و خـمهـنـر. بـیـ
 وناکبیری تا شتـکان زـر جیا دـبینـت. (ئـو) پـیوايـ کـمـگـی
 ئیستای کوردی پـبوو لـ وناکبیری دووئاکار و ساختـچی و بـش.
 وناکبیری شیرینی دوو پـروـرد، کـ بـ یاکاری جیهانمان
 بـپـدـکات لـ هیوا و باش، چـنـباز و بـباک، جیهانـک وـنا دـکات
 گوايـ بـمایـکی وشتی دـیباتـو؛ لـوـنـر لاوازـکان
 خـتـدـکرـن و هـزارـکانیش قـدرزانن. بـام تا یی وناکبیری تا
 گووتنی نـخـر بـ ژیانـکی سـسیالنامـزی دژـئاکار و نـگریس، کـ
 هـلومـرجـکی ناحـز و گـمژـ دروستیکردوو.
 لـ کـتایدا کـی تـگـیشتنمان سـبارـت بـ پـویستی بـ وناکبیری تا
 لـوـدا کورتدـکـینـو، لـگـکاتـدا زـرینـ لـوـ حالیدـبن، کـ
 تاـبوون شکـمـندی، دـنـوایـ بـ دواترـکی بـو، چارـسـر بـ
 ئـو دـردی گوتاری وناکبیری دـمـبـخـندـکان بـاویدـکـنـو، کـ
 خودی وناکبیری بـمانادـکات.

ئازاد حـم

پـرـفیسـر لـ فـلسـفـ لـ زانکـی سلـمانی